

Et sammendrag av [tråden](#) på forumet. Alle fotos: © Magnar Aspaker

Fritillaria meleagris

Siden det nå er høst og tid for løkplanting, vil jeg lage en liten serie på ei planteslekt jeg syns veldig godt om, nemlig Fritillaria, eller krone som den skal hete på norsk. □ Dagens□ betyr ikke at det kommer noe nytt her hver dag, men sånn med ujevne mellomrom ei stund utover nå.

Jeg begynner med den aller mest vanlige av alle Fritillaria, nemlig F. meleagris. I den gamle sortslista fra Hageselskapet kalles den Kongekrone. Ellers har den jo flere andre navn på norsk, som rutelilje og vipeegg. Lurer på om det siste egentlig er dansk. Jeg regner med at den er godt kjent for de aller fleste her på forumet.

Til tross for at den har vært vanlig i hager og i handelen i mange år, er det likevel flere av dem som besøker hagen min om våren som ikke kjenner den, og som lurte fælt på hvor de kan få tak i den. -Kjøp løker om høsten, sier jeg da. Og akkurat nå bør det være til salgs i de fleste hagesentrene. Den er en flott og lettdyrket plante som ikke bør mangle i hagen. Den trives godt også på litt fuktige steder.

F. meleagris er en europeisk art som har sitt naturlige kjerneområde fra sentrale Frankrike og over mot Sveits, men som nå er forvillet og spredd i de fleste landene i Europa. Det finnes etter hvert også en god del navnesorter av denne arten.

Fritillaria pallidiflora

Dette er også en lettdyrket og forholdsvis stor art som forøker seg godt i hagen. Jeg har tidligere skrevet om den i et [planteportrett](#), og skal bare tilføye litt her.

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

Navnet pallidiflora betyr "med bleke blomster", og beskriver jo planten godt. Den ble "oppdaget" den russiske botanikeren Von-Regel, og han hadde den i sin løk-katalog fra 1885. Siden den gang har den kommet og gått i kataloger, og har egentlig ikke oppnådd den populariteten jeg synes den fortjener.

Jeg leser bl.a. at planten blir brukt som medisinske plante i vestlige deler av Kina, der den dyrkes omtrent som vi dyrker poteter. Løkene skal inneholde stoffer som senker blodtrykket. Pulver laget av tørre løker er også brukt mot hoste, bronkitt, lungebetennelse og feber. I kinesisk folkemedisin har den vært brukt mot lunge- og brystkreft.

Uansett, dette er en art jeg vil anbefale, selv om jeg holder meg langt unna medisinske eksperimenter

Fritillaria michailovskyi

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

Dagens Fritillaria blir *F. michailovskyi*. Mikaelsskrone, er visst det norske navnet. Til tross for at den ble kjent blant hagefolk så seint som for rundt 30 år siden, er den etter hvert blitt vanlig, og man kan ganske ofte finne den i hagesentrene. Men vær oppmerksom på det forekommer feilmerking. Sist jeg kjøpte løker, viste det seg neste vår at jeg slett ikke hadde fått *F. michailowskyi*, men en mye høyere sort med lignende blomster.

Planten blir 10-15 cm høy. Den stammer fra Nordøst-Tyrkia, oppe fra fjellene, helt opp i 1800 moh. Den vokser i alpine gress-enger. I hagen trives den best grusblandet lett hagejord, men ikke sand. Den vil ha det kaldt om vinteren og kjølig og tørt om sommeren. Løkene trenger kulda om vinteren for å blomstre godt.

F. michailovskyi er ikke vanskelig å få til i hagen. Jeg har hatt den i mange år. Men den forøker seg temmelig langsomt, så det lønner seg å plante flere løker sammen slik at man får en bra klump med en gang. Den har ikke slevsådd seg her, men det kommer vel helst av at jeg har samla inn frøene.

Fritillaria camschatcensis

Dagens Fritillaria blir svartkrone, *F. camschatcensis*, oppkalt etter den store halvøya Kamschatka helt øst i Sibir. Arten vokser ikke bare der.

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

Den har et vidt utbredelsesområde, fra Japan og nordover, rundt hele det nordlige Stillehavet, og sørover i Alaska og Canada helt til de nordvestlige delene av selve USA.

Arten er da også temmelig variabel både i høyde og farge. Blomstene kan være så mørke som på bildet. Men de kan også være ganske mye lysere og med mer og mindre islett av grønt, ja det finnes planter med nesten helt grønne og med grønn-gule blomster. Hos meg har høyden variert fra 5 til 40 cm.

Svartkrone trives i fuktig og humusrik jord. Løkene skal ikke tørke ut, selv ikke etter at blomstringen er over. Får den disse vekstforholdene er den en trivelig og lettstelt plante som forøker seg raskt. Den er også grei å ale opp fra frø, og er en av de Fritillariaene som kommer raskest i blomst. Med godt stell kan den blomstre tredje året etter spiring.

Jeg ser at det har begynt å komme løker av *F. camschatcensis* hos utenlandske firmaer de senere årene. Om løk også er å få kjøpt i Norge er jeg usikker på.

Fritillaria aurea

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

~~Denne delen av dokumentet er skjult av en robot. Hvis du er forfatter av dette dokumentet, kan du fjerne skjulingen ved å klikke på knappen her.~~

Fritillaria pyrenaica

Fritillaria pyrenaica kommer som navnet sier fra Pyreneene. Den er lett å dyrke i hagen, lite nøye både på vokseplass, jord og klima, men vil trives best under busker i full sol. I naturen vokser den i steinet gress-skråninger .

I hagen forøker den raskt og blir forholdsvis fort en god klump. Fargen kan variere en god del: Mer og mindre brun, med innslag av rødt og gult, mer og mindre rutet. Det finnes også en helt gul form: F.p.

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

lutescens, eller "Old Gold" som den også kalles. *F. pyrenaica* blir rundt 45 cm høy.

Den er lett å ale opp fra frø, og kan blomstre 3 år etter spiring. Ellers er det ikke spesielt vanskelig å få kjøpt løker. Alt i alt er dette en art som er å anbefale. Et norsk navn må vel kunne være pyrene-krone?

Fritillaria eduardii

Dagens *Fritillaria* blir *F. eduardii*. Som man vil se, minner den mye om *F. imperialis*, keiserkrone. Jeg, og mange med meg, har hatt problem med å få *F. imperialis* til å blomstre. Den blomstrer gjerne første året etter planting, og siden kommer det bare blad. Da er *F. eduardii* et godt alternativ. Den blomstrer trofast hvert år, også i Nord-Norge.

F. eduardii kommer fra Tadtsikistan. Den er en naturlig hybrid mellom *F. imperialis* og *F. raddeana*. Den skiller seg fra *F. imperialis* ved at løken er uten den karakteristiske lukta; noen sier at keiserkroneløker lukter rev. Dessuten har *F. eduardii* blad på stengelen, mens *F. imperialis* ikke

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

har det.

Hos meg blir *F. eduardii* ca 75 cm høy og blomstrer slutten av mai. Den står sørøstvendt og i god kompostjord. Løker er å få kjøpt hos løkfirmaer i utlandet. De er ikke helt billige, men vel verd prisen.

Fritillaria purdyi

Fritillaria purdyi er en lav *Fritillaria* som kommer fra kystfjellene i California, der den gror opp til ca 2100 moh. Her vokser den i rasmarker med leirjord og i åpen furuskog. Den blir rundt 15 cm høy. Både bladene og blomsten er tykke og voksaktige, og den blomstrer i flere uker.

I hagen vår står den i grus og full sol. Vi har hatt den i 5-6 år, og den har overvintret uten problemer. Men det har i løpet av disse årene ikke

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

kommet noen sideløker. Derfor kan det være lurt å plante noen løker sammen, slik at man får en liten bestand. Problemet er bare at etterspørselen etter løker er større enn tilbudet. Hvis man er så heldig å finne løker ei salgsliste, eå er de som oftest utsolgt. Frø kan være mulig å få tak i hos enkelte samlere eller i frølistor.

Fritillaria bucharica

Fritillaria bucharica kommer fra Sentral-Asia. Den vokser i nordre Afganistan opp til 1800 moh. I naturen vokser den i steinet leirjord. Planten blir ca 30-35 cm høy i hagen hos meg.

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

Den sies å trenge en lang tørr sommer for å trives. Mine overvintrer godt i kompostjord i en sørvendt skråning der vannet renner vekk. *F. bucharica* setter sjelden frø i kultivasjon og må formeres deling av løk, og det er nokså omstendelig. Da er det nok enklere å importere noen løker.

Fritillaria bithynica

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

Fritillaria carica

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

Fritillaria walujewii er en foholdsvis sjelden art, men den har i noen år nå vært å få kjøpt i gartnerier bl.a i England. Den kommer opprinnelig fra Sentral-Asia, i området rundt Tien Shan-fjellene.

Planten blir rundt 30- 35 cm. Blomstene er hengende, og som man kan se av bildet, er de veldig lyse, nærmest kvit-grønne utenpå. Det er først når man løfter dem opp og ser inni dem at man oppdager de fantastiske fargene. I litteraturen sies det at de vil ha en kald, men frostfri vinter. Dette stemmer ikke med mine erfaringer. Den står grus, sørvendt og i full sol. Jeg har hatt den i flere år og den har overvintra godt, selv i vintre med barfrost og tele. Den blomstrer hvert år, men forøker seg langsomt.

Fritillaria roylei

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

~~FRITILLARIA LATIFOLIA~~
Fritillaria latifolia

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

~~Copyright © 2008 Magnar Aspaker, alle rettigheter forbeholdt~~
Fritillaria latifolia collina

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

Dagens Fritillaria er *F. montana*. I naturen vokser den over et stort område i landene nord for Middelhavet, fra Frankrike til Hellas. Den liker seg gress og krattskog. Den viser forholdsvis lite variasjon til å være en så vidtspredd art, men noe fargevariasjon forekommer. Den blir opp til 25 cm høy, er lettdyrket og forøker seg godt i hagen vår. Den står sørvendt i vanlig hagejord og får ingen spesiell behandling. *F. montana* er lett å formere fra frø og blir forholdsvis fort stor nok til å blomstre.

Jeg har ikke sjekka om det finnes løker å få kjøpt. Mine planter er frøformert. Vet ikke om det finnes noe norsk navn på den, men det burde vel være bergkrone.

Fritillaria pinardii

Fritillaria pinardii er en forholdsvis liten og ganske variabel art. Fargen kan variere fra ganske mørk brunfiolett til mer gult og med innslag av

Fritillaria - presentasjon av flere

Skrevet av Magnar Aspaker

fredag 30. mai 2008 11:06 - Sist oppdatert onsdag 01. april 2009 00:43

limegrønt. *F. pinardii* finnes spredt over store deler av fjellene i Tyrkia, fra 1000 til 2000 meter over havet. I hagen er dette en ganske lettdyrket art. Hos oss står den i grusbed i full sol. Den blir 10 - 20 cm høy.